

ὥστε ἠναγκάσθην νὰ τῇ συνδράμω, κατὰ τὸ δυνατόν, ἵνα καὶ τὴν πέμψω ὀπίσω εἰς τοὺς γονεῖς της.

1883.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1883 μετέβην, προσκληθείς, ἐσπέραν τινὰ εἰς δημόσιον χορὸν τῶν φοιτητῶν, σχεδὸν οὐδένα γνωρίζων, πλὴν τοῦ πρυτάνεως, κ. Dubois Reymond.

Ἐν ᾧ μετ' αὐτοῦ συνδιελεγόμην, νέα κυρία, χορεύουσα, ὅτε διῆλθεν ἐμπρός μου, μ' ἐχαιρέτισε, καὶ μετὰ τὸν χορὸν μ' ἐπλησίασεν, ὅτε ἀνεγνώρισα αὐτήν, ὥς τὴν ἄλλοτε γνωστήν μοι μικρὰν κόρην τοῦ ἐν Καρλσρούη Πρέσβεως τῆς Πρωσσίας, μοὶ παρουσίασε δὲ καὶ τὸν σύζυγόν της, εὖειδῇ νέον, υἱὸν τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Θεάτρων ἐν Καρλσρούη καὶ συγγραφέως Πούτλις, λέγουσά μοι ὅτι, εἰ καὶ τόσον νέος, ἦτον ὅμως λίαν πεπαιδευμένος καὶ Καθηγητής. Πῶς ἐδυνάμην νὰ προῖδω τότε, ὅτι πολὺς καιρὸς δὲν θὰ παρήρχετο καὶ ὁ ἀξιόλογος οὗτος νέος θ' ἀπέθνησκεν αὐτόχειρ, ἐκ ζηλοτυπίας, ἡ δὲ σύζυγός του, ἥτις ἐκ μητρὸς ἦν ἑγγονος τῆς φίλης τοῦ Γαίτου Βεττίνας Ἄρνιμ, μετ' οὐ μακρὸν χρόνον θὰ ἐνυμφεύετο αὐτὸν ἐκεῖνον, ὅστις εἶχε κινήσῃ τοῦ ἀνδρός της τὴν ζηλοτυπίαν!

Τῇ δὲ 7)19 ἦν ἡ πρώτη ἐπίσημος ἐσπερινὴ ὑποδοχὴ τῆς Αὐλῆς, καὶ εἰς αὐτὴν αἱ θυγατέρες μου παρουσιάσθησαν φέρουσαι τήν, κατ'ἐπιθυμίαν τῆς Αὐτοκρατείας, καθιερωθεῖσαν Ἑλληνικὴν στολήν. Ἡ σύζυγος τοῦ Ἀκολούθου Γεωργαντοπούλου ὅμως, κρίνοντας αὐτὴν ἀπρόσφορον εἰς τὴν μορφήν της, δὲν τὴν ἐνεδύθη, παρὰ καθῆκον, δι' ὃ καὶ ἠναγκάσθην, μεταβάς τὴν ἐπιούσαν εἰς τῆς Μεγάλης Κυρίας, Κομήσσης Perponcher, νὰ τῇ εἴπω, ὥς πρόφασιν καὶ δικαιολόγησιν, ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ Ἀκολούθου δὲν εἶχε κατορθώσῃ εἰσέτι νὰ κατασκευάσῃ τὴν τοιαύτην στολήν.

Ἐφθασε δὲ τότε καὶ ὁ Πέρσης Μαλκόλμ Χὰν εἰς Βερολίνον, καὶ ἐπεσκέφθην αὐτόν, ὥς ἀρχαῖον γνώριμον. Ἐν τῇ συνεντεύξει

δὲ ταύτῃ ἐπὶ μακρὸν πολλὰ συνδιελέγημεν καὶ περὶ τῆς πιθανότητος τῆς ἐπικρατήσεως τῆς Περσίας, ὥς μωαμεθανικῆς Δυνάμεως ἐν Ἀσίᾳ.

Ἐκ Μονάχου, φέρων μοι συστατικὴν τοῦ Parnay, ἦλθε πρὸς ἐμὲ νέος τις ποιητῆς Voss, ὃν καὶ ἀντεπεσκέφθην, ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ ἔπαυσα τὰ ἄριστα οἰωνιζόμενος, ὅτε μοὶ εἶπεν ὅτι τὸν Wilderbruck θεωρεῖ, ὥς μέλλοντα ν' ἀποτελέσῃ ἐποχὴν!

Ἡ 9)21 Ἰανουαρίου ἦν ἡμέρα ἐπισήμου πένθους διὰ τὸ Βερολῖνον, ἀποβιώσαντος τοῦ Πρίγκηπος Καρόλου, ἀδελφοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἡγεμόνος νοήμονος καὶ εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὅστις πρὸς ἐμὲ φιλοφρονέστατος πάντοτε ἐπεδείχθη. Μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἔμαθον καὶ τὸν θάνατον τῆς Ναδίας, τὸ γένος Καντακουζηνῆς, συζύγου τοῦ ἰσαδέλφου μου Σκαρλάτου Σούτσου, ὅστις ἔκτοτε, ἐντὸς ὀλίγων ἔτων, ἀπώλεσε καὶ τὰς τρεῖς θυγατέρας του, καὶ εἶτα ἀπεβίωσε καὶ ὁ ἴδιος, γενικῶς ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος, καὶ μέγα κενὸν ἀφείς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν.

Ἐν Βερολίνῳ δ', ἀποβιώσαντος τοῦ Magnus, προῖσταμένου τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων, πατρὸς δὲ γνωστῆς μοι οἰκογενείας, παρευρέθην εἰς τὴν Συναγωγὴν, εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ κηδεῖαν αὐτοῦ, εἰς ἣν ἐστάλησαν καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς Αὐλῆς, καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Friedberg, ὅστις Ἰουδαῖος ἦν καὶ αὐτός.

Λυπηρὰ δὲ δι' ἐμὲ εἶδησις μοὶ ἦλθε, μετ' οὐ πολὺ, ἐξ Ἑλλάδος, ὅ τοῦ θανάτου τοῦ ἐχέφρονος καὶ θερμοῦ πατριώτου Κουμουνδούρου, ὃν ἐγὼ εἶχον τὸ πρῶτον εἰσαγάγῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Συγχρόνως δ' ἀπέθανε καὶ ἄλλος διάσημος πολιτικὸς ἀνὴρ ἐκ τῶν γνωρίμων μου, ὁ Γορτσακὼφ ἐν Πετροπόλει.

Τῇ 7)19 Φεβρουαρίου, εἰς συναναστροφὴν παρὰ Ῥοδεμβέργ, τῷ συντάκτῃ τοῦ περιοδικοῦ Rundschau, ὁ καὶ ἔγκριτος ποιητῆς θεωρούμενος ὑπὸ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὑφ' ἑαυτοῦ Wilderbruck, ἀνέγνω ποίημα εἰς τὸν ἄρτι θανόντα μελοποιὸν Βάγνερ, οὗ ἀκριβὴς μὲν καὶ καλὴ ἦν ἡ στιχουργία, ἀλλ' οὐδὲν ὕψος, οὐδὲ χαρακτηρισμὸν τινα εἶχεν ἢ ποίησις, καὶ συνίστατο κυρίως ἐκ κοινῶν τύπων, δυναμένων νὰ ἐφαρμοσθῶσιν, ὥς εἰς τὸν Βάγνερ, οὕτω καὶ εἰς πάντα ἄλλον.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Τανταλίδης, ἀνεψιὸς τοῦ ἀποβιώσαντος φίλου μου ὁμωνύμου ποιητοῦ, μοὶ εἶχε ζητήσῃ, πρό τινος νὰ τῷ πέμψω τι διὰ περιοδικόν τι φιλολογικὸν σύγγραμμα, ὃ ἐξέδιδε, καὶ τῷ ἔπεμψα ἐν ἄσμα τῆς μεταφράσεως τοῦ Δάντου· μοὶ ἀνήγγειλε δὲ κατὰ τοῦτο τοῦ χρόνου, ὅτι θὰ ἐκδώσῃ τὸ ἄσμα τοῦτο, ἅμα τῷ ἀποδοθῇ ὑπὸ τῆς λογοκρισίας! Ὁ Δάντης ὑποβαλλόμενος εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τουρκικὴν λογοκρισίαν! Μετέφραζον δ' ἕκαστον ἄσμα κατὰ μέσον ὅρον εἰς 5 ἢ 6 ἡμέρας καὶ τὸ ὅλον τῆς **Κολάσεως** ἐξεδόθη εἰς τὰ ἙΑπαντα.

Κατὰ τὸ ἐν Μαρτίῳ ἐτήσιον διπλωματικὸν γεῦμα τοῦ Πρ. Βίσμαρκ διὰ τὰ γενέθλια τοῦ Αὐτοκράτορος, ἐν ᾧ, μετὰ τὴν τράπεζαν, συνωμίζουν μετὰ τῆς Κομήσεως Ῥαντζάου, θυγατρὸς τοῦ πρίγκηπος, μᾶς ἐπλησίασεν ὁ Πρέσβυς τῆς Τουρκίας Σαδουλάς, ὅστις, ὡς αὐτὴ ἡ κυρία ἀμέσως παρετήρησεν, εἶχε τοσοῦτον ἐπὶ τῆς ἐστιάσεως παραβῇ τὰς ἐντολὰς τοῦ κορανίου, ὥστε δὲν ἤξευρε τί μᾶς ἔλεγεν. Ὁ δὲ πρίγκηψ Βίσμαρκ, ὃν, ὡς συνήθιζεν, ἐπλησίασε μετὰ ταῦτα, δὲν ἤξεύρω διατὶ εἶχε πλανηθῇ εἰς θέμα φιλολογικόν, μὴ ὃν ἐντελῶς τῆς δικαιοδοσίας του, καὶ μᾶς ἔλεγεν ὅτι ἡ Ῥωσικὴ ἐστὶ πολὺ συγγενεστέρα τῇ Λατινικῇ ἢ τῇ Ἑλληνικῇ, μὴ φρονῶν προφανῶς τὰ τοῦ ἡμετέρου Οἰκονόμου.

Παρὰ τῇ κυρίᾳ Γολδστεϊν, συγγενεῖ τοῦ Γενικοῦ Προξένου ἡμῶν Σοβερνχέϊμ, ἐγνωρίσθην μετὰ τοῦ κυρίου Ἑρτερ, ἐπισήμου γλύπτου, ὅστις, ἴσως κατὰ προτροπὴν αὐτῆς τῆς οἰκοδεσποίνης, μοὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ γλύψῃ τὴν προτομὴν μου, ὃ προθύμως καὶ εὐγνωμόνως ἐδέχθην, εἰ καὶ ἡ βαρικοῖα, ἢ μᾶλλον ἡ κωφότης τοῦ ἐξόχου καλλιτέχνου καθίστα ὅπως οὖν ὀχληρὰς τὰς συνεδριάσεις.

Ἀσθενοῦντος ἀπὸ τινος τοῦ Γεν. Προξένου, ἤρχισαν πολλαπλασιαζόμενοι οἱ ἀπαιτηταί τῆς διαδοχῆς του. Ἀλλ' εἰς πάντας ἐξηκολούθησα ἀπαντῶν ὅτι, ἐν ὅσῳ ὁ Πρόξενος ζῇ, ἔχων ἔτι τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις, δὲν θέλω βεβαίως προτείνειν τὴν ἀντικατάστασίν του, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ θέσις ἦν τιμητικὴ μᾶλλον ἢ χρήσιμος, ὃ δὲ κ. Σοβερνχάϊμ ἐλέγετο χωρὼν εἰς ἀνάρῳσιν καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀπριλίου ὑπελαμβάνετο ἀναλαβόν.

Ἐσπέραν τινὰ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Ἐβερέτ, Γραμματέως τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας, ἀπῆντησα κυρίαν μελανείμονα, καὶ μετὰ τὰς πρώτας ἀντιπαρουσιάσεις, ἀνεγνώρισα αἴφνης τὴν δευτέραν ὠραίαν θυγατέρα τοῦ Γερουσιαστοῦ..., παρ' ᾧ εἶχον φιλοξενηθῆ ἐν Ἀγίῳ Λουδοβίκῳ τῆς Ἀμερικῆς. Αὕτη, ἔμαθον τότε ὅτι εἶχε νυμφευθῆ τὸν Ῥώσον Γραμματέα Πρεσβείας Σμυρνόφ, δυστυχῶς ἄνθρωπον ἐκδεδιητημένον, ὅστις, καταβροχθίσας πᾶσαν τὴν μεγάλην περιουσίαν της, τὴν ἀφῆκεν εἰς μεγάλην πενίαν μετὰ τοῦ θυγατρίου της. Τὴν ἐπεσκέφθην ἐνίοτε ἔκτοτε, καὶ βαθέως τὴν ὥκτειρον, διότι ἡ θέσις της ἦτο δεινὴ, καὶ τὴν συγκίνησίν μου ἠϋξανε καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸν κοράσιον, διότι, παιδίον ἔτι, ἐφαίνετο ὅμως αἰσθανόμενον τῆς μητρὸς του τὴν συμφορὰν. Ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ῥωσσίας τὴν συνεπάθει καὶ τὴν ἐβοήθει ἐνίοτε. Τέλος, ἠγγέλθη ὅτι ὁ σύζυγός της, καταστρέψας ἐν ἄλλοις καὶ τὴν ὑγείαν του, ἀπέθανε, τότε οἱ εὐσπλαγχνιζόμενοι αὐτήν, διὰ συνδρομῆς τὴν ἀπέπεμψαν εἰς Ἀμερικὴν, εἰς τὴν ἀδελφήν της, τὴν κληρονομήσασαν τὴν πατρικὴν περιουσίαν.

Συνήντησα δ' ἐν Βερολίνῳ καὶ τὴν κυρίαν Γκίρς, τὴν ἡθοποιόν, ἣτις εἶχε παραστήσῃ τὸ μέρος τῆς Εὐδοξίας ἐν Ἀμβούργῳ καὶ παρ' αὐτῆς ἤκουσα ὅτι, ἐν ᾧ καὶ τὸ κοινὸν καὶ οἱ ἡθοποιοὶ ἐπεθύμουν τοῦ δράματος τὴν ἀναπαράστασιν, ὁ Πολλίνης, Διευθυντὴς τοῦ θεάτρου, ἠρνήθη ἐπιμόνως, καὶ μετὰ τινος χαιρεκακίας, ἥς ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἔγνων τὴν αἰτίαν, ὅτε ὁ Ἐφορος ἢ Ὑποδιευθυντὴς τοῦ θεάτρου κ. Buchholz, μοὶ ἔγραψε περίεργον καὶ αὐθάδη ἐπιστολὴν ἐκ μέρους τοῦ κ. Πολλίνη, ὅτι αὐτὸς δὲν θέλει παράσημα (!), ἀλλὰ δὲν δέχεται ν' ἀφίνη νὰ τὸν παίζωσι (sich dupiren lassen), καὶ ὅτι θὰ γράψῃ περὶ τούτου πρὸς τὸν Βασιλέα.

Καὶ ἐγὼ μὲν μετὰ τὴν ἐν Ἀμβούργῳ παράστασιν ἐν κατάλογῳ παρασημοφοριῶν, ὃν εἶχον ὑποβάλλῃ, συμπεριελάμβανον καὶ τὸν Πολλίνην, ὡς πρῶτον ἀναβιβάσαντα εἰς τὴν Γερμανικὴν σκηνὴν προῖόν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας· ἀλλ' ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀπάντησιν δὲν ἐλάμβανον, εἰ καὶ ὁ κατάλογος περιεῖχε καὶ ἄλλα, σπουδαιότερα τοῦ Πολλίνη, ὀνόματα φιλελλήνων. Εἰς τὸν κ.

Βούχολτς δ' ἀπεκρίθην ὅτι, ποτὲ παράσημον δὲν ὑπεσχέθην, οὔτε διὰ παράστασιν ἐδικοῦ μου δράματος ἤθελον ὑποσχεθῆ εἰς τὸν κ. Διευθυντήν του, ὅστις ἦν κύριος νὰ γράψῃ εἰς ὄντινα καὶ ὅ,τι θέλει. Ἐν τούτοις, μετὰ τινά χρόνον, ἦλθεν ἡ ἔγκρισις τῶν προτάσεών μου, καὶ οὕτως ἔληξεν ἡ δυσάρεστος σκηνή, ἀλλ' ὁ Δούκας πλέον δὲν παρεστάθη.

Τῇ 9)21 Ἀπριλίου προσεκλήθην εἰς γεῦμα παρὰ τῷ μεγάλῳ φυσιολόγῳ κ. Dubois Raymond, καὶ ἀπήντησα παρ' αὐτῷ τὰ ἐπισημότερα μέλη τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Ἀκαδημίας, ἅτινα προσεφέροντο πρὸς ἐμέ, ὡς πρὸς συνάδελφον, καθ' ὃ ἀντεπιστέλλοντα τῆς Ἀκαδημίας. Ἀλλ' εἰς αὐτῆς τὰς συνεδριάσεις κατ' ἀρχὰς μόνον ἐφοίτων τακτικῶς. Μετ' ὀλίγον ὅμως, καὶ ἵνα μὴ ἐκληφθῇ ὅτι θέλω δῆθεν νὰ ἐπιδείκνυμαι, καὶ διότι αἱ διπλωματικαὶ καὶ ἐπίσημοι προσκλήσεις δὲν μοὶ ἄφηνον ἐλευθέρας ἐσπέρας, ἔπαυσα τὰς φοιτήσεις ταύτας, καὶ μόνον εἰς τὰς ἐπισήμους τῆς Ἀκαδημίας συνεδριάσεις παρεκαθήμην, ὡς ἄλλως τε ἔπραττε καὶ ὁ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν μετ' ἐμοῦ διατελὼν Μόλτκε. Εἶχε δὲ δοθῇ ὁ ἀκαδημαϊκὸς ἐκεῖνος δεῖπνος εἰς πανηγυρισμὸν τῆς τῇ ἐπιούσῃ τελουμένης πεντηκονταετηρίδος τοῦ σοφοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Αἰγυπτιολόγου, Διευθυντοῦ δὲ καὶ τῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης, κ. Λεψίου, ὃν ἐπεσκέφθην ἐπὶ τούτῳ καὶ ὁ Διάδοχος, καὶ πᾶσα ἡ ἀνωτέρα κοινωνία τοῦ Βερολίνου. Μετέβην δὲ κ' ἐγὼ παρ' αὐτῷ καὶ τῷ προσέφερα τὰ συγχαρητήριά μου. Μετὰ δύο δ' ἡμέρας, ἔλθων νὰ μοὶ ἀποδώσῃ τὴν ἐπίσκεψιν, μ' ἠρώτησεν, ἂν ἔχω θυγατέρα καλουμένην Αἰμυλίαν, καὶ ἐπὶ τῇ καταφατικῇ ἀπαντήσεϊ μου, μοὶ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὴν γνωρίσῃ· ὅτε δὲ τὴν ἐκάλεσα, «Κυρία μου», τῇ εἶπεν, «εἰσθε ἡ πρώτη κυρία, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, πρέπει νὰ εἴπω, ὅστις ποτὲ μ' ἐτίμησε γράψας μοὶ ἐπιστολὴν ἱερογλυφικὴν». Τῷ ὄντι, ἡ θυγάτηρ μου, αὐτὴ ἐκείνη ἣτις εἶχε πέμψῃ τὴν ἱερογλυφικὴν σφραγίδα, ἧς ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα, ἐτεχνάσθη, συνδυάσασα ἐκ συγγραμμάτων περιεχόντων ἱερογλυφικὰς ἐλιγραφάς, ὧν αἱ πλεῖσται εἰσὶν ἔπαινοι τῶν Αἰγυπτίων Θεῶν καὶ εὐχαί, καὶ τῷ ἔπεμψεν εὐχετικὴν ἱερογλυφικὴν ἐπιστολὴν διὰ τὴν ἐορτὴν του.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαΐου μοὶ ἐπέμφθη Γραμματεὺς ὁ κ. Μιχ. Δουρούτης, ὃν εὐχαρίστως εἶδον καὶ περιχαρῶς ἐδέχθην. Συγχρό-
 νως δ' ἔφθασεν εἰς Βερολῖνον καὶ ἡ νέα κυρία Μιναράκη, θυ-
 γάτηρ τοῦ ποτὲ Εἰσαγγελέως, ἐμβριθῆς νεάνις, πεμφθεῖσα ὑπὸ
 τῆς Βασιλίσσης ἵνα σπουδάσῃ τὰ περὶ τῶν εὐεργετικῶν νοσοκο-
 μείων πρὸς ἴδρυσιν τοιοῦτου καὶ ἐν Ἀθήναις, δι' ὃ καὶ τὴν εἰσή-
 γαγον εἰς τὸ μέγα καὶ ἐπίσημον Bethanien, ἔνθα ἔμεινεν ἐπὶ
 πολλοὺς μῆνας κατάκλειστος καὶ μοναχῆς σχῆμα λαβοῦσα, ὥς αἱ
 λοιπαὶ ἐπιμελήτραι, καὶ πολλάκις ἐκεῖ τὴν ἐπεσκέφθην, καὶ δι-
 ἐτρέξα λεπτομερῶς, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῆς, τὸ ἀξιόλογον κατάστημα.

Ἡ πάρεργος ἐνασχόλησίς μου, ὅσάκις ἡ ἐπίσημος μοὶ ἄφηνε
 καιρόν, ἦν κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, ἡ τῆς μεταφράσεως τῆς
 Κολάσεως τοῦ Δάντου, γινομένη, ὥς πᾶσαι αἱ τοιοῦτου εἵδους,
 εἰς αἷς ἐπεδόθην, οὐχὶ κατ' οἶκον καὶ τὰς ἐργασίμους ὥρας, ἀλλὰ
 κατὰ τὸν ἄλλως μάτην ἀπολύμενον χρόνον τῆς διὰ τῶν ὁδῶν
 διαβάσεως ἢ τῶν περιπάτων. Ὡς δ' εἰς τῶν Περσῶν τὴν μετά-
 φρασιν μοὶ εἶχε συμβῇ, οὕτω καὶ ταύτης ἀπώλεσα μέρος, τὰ
 ἄσματα Ε. καὶ ΣΤ. καὶ ἤρχισα πάλιν αὐτὰ ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ τὰ
 ἐπανεῦρον, ἀφ' οὗ ἐπεράτωσα τὸ Ε. καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ΣΤ.

Περὶ τοῦτον τὸν χρόνον, πεμφθέντος τοῦ κ. Μαυροκορδάτου
 νὰ συγχαρῇ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας διὰ τὴν ἐνθρόνισίν
 του, ὁ ἐμὸς Ἀκόλουθος Γεωργαντόπουλος ἀπῆλθεν εἰς Βιέννην
 πρὸς συναντησὶν του, καὶ ἐπέτυχε νὰ τὸν συνοδεύσῃ ὑπὸ χαρα-
 κτῆρα ἐπίσημον, εἰς ὃ, καίτοι μὴ ἐντελῶς ἔδιδυθον, ἐγὼ οὐδεμίαν
 ἀντέταξα δυσκολίαν.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ Μαΐου ἦλθεν εἰς Βερολῖνον ὁ Βάδδινγκτον,
 ὃν ἐπισκεφθεὶς, τῷ εἶπον περὶ τῆς γεγομένης ἀδικίας εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα διὰ τῆς μὴ παραδόσεως εἰς αὐτὴν τῶν Ἰωννίνων. Ἀλλὰ
 μοὶ ἀπήντησεν ὅτι εἰς τὸ Συνέδριον αὐτὸς δὲν ἦν ὑπὲρ τῆς γνώ-
 μης τῆς παραχωρήσεως αὐτῶν, καὶ ἐφρόνει ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὥφειλε νὰ
 ἔχῃ ὑπομονήν, καὶ τὴν φρόνησιν τοῦ νὰ παρασκευάζῃ ἐπιτη-
 δεῖως τὸ μέλλον, δεικνυμένη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀξία αὐτοῦ

Τῇ 16)28 Μαΐου παρευρέθην εἰς τὴν ἐπίσημον τελετὴν τῆς
 ἀποκαλύψεως τῶν πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Πανεπιστημίου ἱδρυ-

θέντων ἀγαλμάτων τῶν δύο ἀδελφῶν Οὐμβολδ, εἰς ἣν ἦλθεν ὁ Αὐτοκράτωρ πεζὸς ἐκ τῶν ἀπέναντι Ἀνακτόρων μετὰ μόνου τοῦ Ὑπασπιστοῦ του. Περαιτωθείσης δὲ τῆς τελετῆς, εἰς ἣν ἠγόρευσαν ὁ Ὑπουργὸς Gossler, ὁ Βιρχόβ καὶ ὁ Dubois Raymond, ἐπορεύθη πρὸς γραίαν τινὰ κυρίαν, ἐκεῖ ποὺ καθημένην, καὶ συνδιελέγη μετ' αὐτῆς προσηνέστατα. Ἐρωτήσας δ' ἔμαθον, ὅτι ἦν τοῦ ἑτέρου τῶν ἐνδόξων ἀδελφῶν ἡ χήρα, 4 ἔτη μετὰ ταῦτα κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀποθανοῦσα.

Ἀναλαβόντος τότε περίπου τοῦ Furstner ἐν Βερολίνῳ τὴν ἐκδοσιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις A. Danhauser συνταχθείσης μουσικῆς τοῦ Κουτρούλη, οὗ τὴν ἐμὴν μετάφρασιν ἐξέδωκεν ὁ Schottländer, τὸ κομψὸν τῆς μουσικῆς ἐξώφυλλον εὐηρεστήθη νὰ ζωγραφίσῃ δι' ἐμὲ ἡ κυρία Scholze, θυγάτηρ τοῦ ἐπιδεξιωτάτου σχεδιαστοῦ τοῦ Claderadatsch.

Ἄλλ' ἐν τούτοις, μαθὼν ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ υἱοῦ μου Ἀλέξη, ὅτι ἡ σύζυγός του Ἑλίζα, πάσχουσα ἀπὸ τινός, ἤρχετο, μετὰ τῆς νύμφης μου Λουκίας, εἰς Βαυαρίαν, καὶ ἐκεῖθεν μόνη εἰς Ἑμς, ἔσπευσα νὰ μεταβῶ ἐκεῖ τῇ 8)20 Ἰουνίου, ἵνα τὴν ὑποδεχθῶ, ἀφῆκα τὰς θυγατέρας μου ἐν Witzleben, τὴν ἐξοχὴν τῆς κυρίας Στέγγελ, καὶ ἔσπευσα εἰς Ἑμς, ἔνθα καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ διέτριβεν. Ἀφικθεῖς δὲ τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης, κατέλυσα εἰς ὃ καὶ ὁ ἴδιος ξενοδοχεῖον, τὸ Curhaus, καὶ ἔσπευσα νὰ ἐγγραφῶ, ἵνα τῷ προσφέρω τὰ σεβάσματά μου. Προσκληθεῖς δέ, παρεκάθησα τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν γεῦμα μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας, τοῦ Πρίγκηπος τοῦ Νάσσαου, τοῦ ἐν Ῥώμῃ Πρέσβεως τῆς Ῥωσσίας Ἰξκούλ κλ. Ἐσχετίσθην δ', ἐπὶ τῆς ἐκεῖ διαμονῆς μου, πολὺ μετὰ τοῦ ἰδιαιτέρου Γραμματέως τοῦ Αὐτοκράτορος, κ. Λιχνόβσκη, ὅστις καὶ ἐν ταῖς συνδιαλέξεσιν ἡμῶν μοι ὡμολόγησεν ὅτι, ἐκ τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, μόνοι οἱ Ἕλληνες ἦσαν οἱ κυρίως τὰς συμπαθείας ἐλκύνοντες.

Εἰς τὴν νύμφην μου, ἣν ὑπεδέχθην τὴν ἐπιούσαν, ὁ ἱατρὸς οὐδὲν εἶπεν ὅτι εὗρεν ἐπίφοβον σύμπτωμα· οὐχ ἥττον ὅμως τὴν προέτρψε ν' ἀφίσταται τῆς πολλῆς μουσικῆς, διότι, ἐμπειροτάτη

οὔσα εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, συνεκάλει ἐνίοτε μουσικοὺς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θιάσου, καὶ ἔπαιζε μετ' αὐτῶν ἐν συναυλίᾳ.

Τῇ ἐπαύριον δὲ τῆς ἀφίξεώς της ἦν λαμπρὰ λεμβοδρομία εἰς τιμὴν τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ προσεκλήθη ἡ ἰδία μετ' ἐμοῦ νὰ παραστῇ εἰς αὐτὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐξώστου, ἔνθα εὔρον ἀφορμὴν διὰ μακρῶν περὶ πολιτικῶν νὰ συνδιαλεχθῶ μετὰ τοῦ Πρίγκηπος τοῦ Νασσάου.

Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν, ἰδὼν εἰς τὸν περίπατον διερχομένας εἰς δύο ἀμάξας κυρίας εἰς ἐμὲ ἀγνώστους, ἤκουσα ὅτι ἦν ἡ Βασίλισσα τῆς Ῥωμανίας, ἣτις, γευματίσασα παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι, ἐπέστρεφεν εἰς τὸ πλησίον ἐκεῖ κείμενον ξενοδοχεῖόν της, ἵνα ἐτοιμασθεῖσα, ἀπέλθῃ ἀμέσως εἰς Neu Wied, ὅπου τότε διέμεν, παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ της. Ἰδὼν λοιπὸν πρὸ τοῦ ξενοδοχείου κύριόν τινα, ὅστις ἔμαθον ὅτι ἦτον ὁ χρῆς ἐκτελῶν Αὐλάρχου τῆς Βασιλείσης, προσῆλθον πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ προσφέρῃ τῇ Βασιλίσσει τὰ σεβάσματά μου καὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς λύπης μου διότι, μὴ γνωρίζων πρὶν τὴν ἀφίξιν της, δὲν ἐδυνήθην νὰ ζητήσω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῶ. Ἀλλ' ἡ Βασίλισσα, ἅμα ἔμαθε τοῦτο, ηὐδόκησε νὰ διατάξῃ ἀμέσως νὰ εἰσέλθω, μ' ἐδέχθη εὐμένεστατα εἰς δωμάτιον πλήρες τῶν αὐλικῶν, οἵτινες τὴν συνώδευον, πολλοὺς μοὶ εἶπεν ἐπαίνους περὶ τοῦ Κλέωνος, τῆς Δώρας καὶ τῆς μικρᾶς Ἑλλης καὶ τῆς ἀγχινοίας καὶ τῶν τριῶν, καὶ μὲ ἀπεκάλεσε συγγενῇ της ἐν φιλολογίᾳ. Ἐκ τούτων ἐπωφεληθεὶς, τῇ ὠμίλησα περὶ νέας τινός, Ἑλίζης, θυγατρὸς τῆς φίλης μου κυρίας Mayer, ἣτις τῇ εἶχε πέμπτη ζωγραφία της, δι' ἐν τῶν διηγημάτων τῆς Βασιλείσης, χωρὶς ποτε νὰ λάβῃ ἀπάντησιν, καὶ ἐπέτυχον, ὥστε, πρὸς χαρὰν καὶ εὐδαιμονίαν ταύτης καὶ τῆς πάσης οἰκογενείας της, μετ' ὀλίγον ἔλαβεν ἡ νέα, οὐ μόνον χαριεστάτην ἐπιστολήν, ἀλλὰ καὶ δύο φωτογραφίας τῆς Ἀνάσης. Ὅτε τὸ πρῶτον εἶδον τὴν Ἡγεμονίδα ἐν τῇ ἀμάξῃ, ἔχουσιν κάλυμμα πρὸ τοῦ προσώπου, δὲν μοὶ ἐφάνη εὐειδής. Ἀλλὰ τὴν ἐναντίαν ἐντύπωσιν ἔλαβον, ὅτε, ἐπὶ τῆς συνδιαλέξεως, ὕψωσε τὸ κάλυμμα.

Ἐφθασαν δὲ καὶ αἱ θυγατέρες μου μετ' ὀλίγον εἰς Ἑμς. Τότε δ' ἐπεσκέφθη ἡμᾶς καὶ μεθ' ἡμῶν ἐσχετίσθη ἡ ἐκεῖ ἐπιδημοῦσα νέα, εὐφυής καὶ ὥραία Ἀγγλὶς μυθιστοριογράφος κ. Allhusen, ἥτις καὶ τινὰ τῶν ἀξιολόγων καὶ γενικῶς ἐκτιμωμένων ἔργων τῆς μοὶ ἐδώρησε.

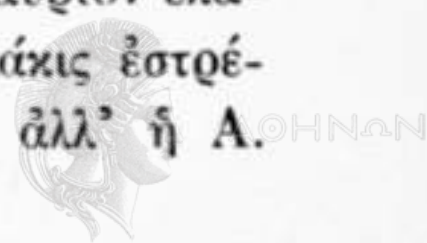
Ἐπειδὴ δ' ὀλίγον ἀπεῖχον τῆς Κοβλεντίας, μετέβην ἐκεῖ πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Κομήσεως Ἑλένης Δόνα, τὸ γένος Μαυροκορδάτου, καί, ἐκεῖ διατριβούσης τότε καὶ τῆς Αὐτοκρατείας, παρεκάλεσα τὴν Κυρίαν τῆς Αὐλῆς νὰ τῇ ὑποβάλῃ τὴν ἔκφρασιν τοῦ βαθέως μου σεβασμοῦ, καὶ εἶτα δι' ἀτμοπλοίου μετέβην εἰς Βόνναν, εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἤδη ἐκ μαλακύνσεως τοῦ ἐγκεφάλου πάσχοντος Γενικοῦ ἡμῶν Προξένου Mati Sobernheim, ὃν ὅμως ὁ ἱατρός, παρ' ᾧ διέμενε, δὲν μοὶ ἐπέτρεψε νὰ ἴδῃ. Ἐπισκεφθεὶς δὲ μόνον τὴν κ. Ward, ἀδελφὴν τῆς νύμφης μου Δωροθέας, ἐπέστρεψα εἰς Ἑμς.

Τῇ 24)5 Ἰουλίου τὸν Αὐτοκράτορα ἀπερχόμενον, προέπεμψε πᾶσα ἡ κοινωνία εἰς τὸν Σταθμόν, καὶ αἱ κυρίαι τῷ προσέφερον ἀνθοδέσμας, ἐγὼ δὲ τῷ εἶπον ὅτι τῷ προσάγω, ἣν μόνην ἔχω ἀνθοδέσμη, συγκειμένην ἐκ τῶν θυγατέρων καὶ ἐκ τῆς νύμφης μου.

Τῇ 3)15 Ἰουλίου, ἀφείς τὰς θυγατέρας μου παρὰ τῇ νοσηλευομένῃ νύμφῃ μου, μετέβην μόνος εἰς Βεισβάδεν, διότι εἶχον μάθῃ ὅτι ἀφικνεῖται ἐκεῖ ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν. Ἀλλ' ἡ εἵδησις ἦτο πρόωρος. Ἐν τούτοις συνανεστράφην μετὰ τοῦ ἐξόχου μεταφραστοῦ στιχουργοῦ Rodenstedt, μετὰ τοῦ μυθιστοριογράφου Wachenhusen, τῆς πρώην οἰκοδεσποίνης μου Gitschow, καὶ προσεκλήθην εἰς τὸ 7 ὥρας ἀπέχον ὀπλοποιεῖον Krupp εἰς Essen, ἀλλ' ἐπελθόντων ἐγγράφων τῆς ὑπηρεσίας, ἐκωλύθην νὰ ὑπάγω.

Ἐν τούτοις ἦλθεν ἡ γνώριμός μου κ. Adelsen (πρώην Kohn) μετὰ τῆς οἰκογενείας τῆς, καὶ κατόκησεν εἰς ἣν οἰκίαν εἶχον καὶ ἐγὼ μεταβῆ ἀπὸ τοῦ ξενοδοχείου, Villa Park, τὴν τοῦ προλαβόντος ἔτους κατοικίαν μου.

Ἐφθασε δὲ καὶ ὁ Βασιλεὺς τῇ 18)30, καὶ τὴν ἐπαύριον ἐκάθησα εἰς τὸ πρόγευμά του. Αἱ συνδιαλέξεις μου πολλάκις ἐστρέφοντο περὶ τὴν ἀνάγκην ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας, ἀλλ' ἡ Α.

Μ. ἀντέττατε τὴν ἔνστασιν, ὅτι δὲν ἔβλεπεν ὑπάρχοντα τ' ἀναγκαῖα στοιχεῖα. Καὶ περὶ θεάτρου δὲ καὶ τῶν διαφόρων ἑταιρειῶν ἐξέθηκα τῇ Α. Μ. τὴν γνώμην μου, καὶ τῷ ἔδωκα τὰς περὶ τούτων σημειώσεις μου, δι' ἃς καὶ τὴν διαταγὴν ἔλαβον νὰ μείνω ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἐν Βεισβάδῃ. Μεταξὺ δὲ τῶν πολιτευομένων μοὶ ἐφαίνετο προτιμῶν τότε τὸν Δελιγιάννην τοῦ Τρικούπη.

Ὁ υἱὸς τοῦ Ὑπασπιστοῦ τῆς Α. Μ. κ. Χατζηπέτρου, διατρίβων εἰς Βερολῖνον ἐπὶ στρατιωτικῇ ἀσκήσει, εἶχε στενῶς σχετισθῇ μετὰ τῆς ἡδὴ συνοίκου μου κ. Ἀδελσεν, καὶ τὴν ἐσύστησε δι' ἐπιστολῆς εἰς τὸν πατέρα του· δι' ὃ οὗτος, ἐλθὼν, μὲ παρῆκε νὰ τὸν παρουσιάσω τὸ ἑσπέρας κατὰ τὸν περίπατον ἐν τῷ δημοσίῳ κήπῳ, ὃ καὶ ἔπραξα, συμπαρουσιάσας συγχρόνως, μετὰ τῆς κ. Ἀδελσεν τὴν εὐφυᾶ καὶ ὠραίαν κυρίαν Pasteur ἐκ Βελγίου.

Τῇ ἐπιούσῃ, πρὸ τοῦ προγεύματος, ἐν ᾧ τὸ κατοικίδιον φέρον ἱμάτιον, ἔτυχον ἐργαζόμενος τὸ τέλος τῆς μεταφράσεως τοῦ Δάντου, ἐκρούσθη ἡ θύρα μου, καὶ ὁ εἰσελθὼν ἦτον... ὁ Βασιλεύς, ὅστις καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς λίαν τιμώσης με ταύτης ἐπισκέψεως, εὐηρεστήθη νὰ μ' ὑποσχεθῇ ὅτι καὶ τῇ ἐπαύριον θὰ ἤρχετο τὸ ἑσπέρας διὰ τὸ τέϊον παρ' ἐμοί. Εἰς ἀρῶγὴν τότε ἐπεκαλέσθη καὶ τὴν κυρίαν Ἀδελσεν μετὰ τῆς θυγατρὸς της καὶ τὴν κυρίαν Pasteur· ἡ δὲ Α. Μ. εὐηρεστήθη νὰ διαμείνῃ μέχρι πέραν τοῦ μεσονυκτίου παρ' ἐμοί, χαρτοπαικτοῦσα μετὰ τῶν κυριῶν.

Ἐν τούτοις, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ὁ κ. Χατζηπέτρος μοὶ ἐπανελάβεν, ἣν ἡ κυρία Ἀδελσεν μοὶ εἶχεν ἡδὴ ἀπευθύνη αἴτησιν, τοῦ νὰ προτείνω τὸν ἄνδρα της ὡς Γενικὸν Πρόξενον, ἀντὶ τοῦ νοσοῦντος Σοβεργχάϊμ· ἀλλ' ἀπήντησα, ὡς καὶ πρὶν, ὅτι τοῦτο θὰ ἐπέφερεν ἴσως καὶ τὸν θάνατον τοῦ δυστυχοῦς ἀσθενοῦς, ὃν ὀφείλομεν νὰ περιμείνωμεν μᾶλλον παρὰ νὰ ἐπιφέρωμεν, ἢ καὶ οὐδὲν νὰ πράξωμεν, μέχρις οὗ ἡ νόσος ἀποδειχθῇ ἀνίατος. Προσωρινὸν δ' ἀντικαταστάτην τοῦ ἐπρότεينا καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἐδέχθη τὸν γαμβρόν του κ. Στέγγελ.

Ἐπέστρεψα δ' εἰς Βερολῖνον τῇ 28)9 Αὐγούστου, καί, ζητηθεὶς, ἔπεμψα στίχους τινάς, ἵνα γραφῶσιν εἰς τὸ δίπλωμα, ὃ

ἔμελλε νὰ ἐκδοθῇ ὑπὲρ τῶν παθόντων ἐκ τοῦ σεισμοῦ εἰς Casa Micciola, καὶ τῇ ἀοιδῷ κυρία Drösser, γαλλικοὺς στίχους διὰ τινὰ συμφωνίαν τοῦ Chopin.

Ἡ κυρία Ἀννα Σόβερνχάϊμ, διατρίβουσα μετὰ τῆς οἰκογενείας της καὶ τῆς φίλης της κυρίας Βέρτολδ εἰς Heilingendam, παραλίαν ὠραίαν ἐξοχὴν λουτρῶν, ἐν ἣ τὸ θέρος διαμένει ἡ ἀδελφὴ τοῦ Αὐτοκράτορος, μὲ προσεκάλεσε καὶ μ' ἐφιλοξένησεν ἐκεῖ ἐπὶ δύο ἡμέρας, μεθ' ἧς μὲ συνώδευσε μετὰ τοῦ κ. Hayden, Διευθυντοῦ τῶν λουτρῶν, μέχρι τῆς πόλεως Dobran, εἰς ἧς τὴν ἀρχαιοτάτην καὶ ὠραίαν Μητρόπολιν μᾶς ἐδείχθησαν εἰκόνες τῶν Βένδων Βασιλέων, ἄγαλμα τεθριμμένον Λήδας, ὃ ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν μᾶς ἐξήγησεν αὐτό, ὥς τὸ τῆς γυναικὸς τοῦ Λόττι, ἕτερον ἄγαλμα ξύλινον βυζαντινῶν χρόνων, ὃ μᾶς εἶπεν ὅτι παρίστα τὸν Βισλίουλσιν, καὶ ὁπλὴν τινὰ εἰς τὸν τοῖχον παρὰ τὸ ἔδαφος, ἐγκλείουσιν, κατ' αὐτόν, ἀπόσπασμα τοῦ σκότους τῆς Αἰγύπτου, ἐκεῖθεν μετακομισθέν. Ἀνέγνωμεν δ' ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς ἐκκλησίας καὶ πολλὰ ἀρχαῖα ἔμμετρα ἐπιγράμματα ἐπὶ τὸ κωμικώτερον συντεταγμένα.

Μετὰ τὴν ἐπάνοδόν μου εἰς Βερολῖνον, ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ Βασιλεὺς τῆς Ῥωμανίας καὶ ἐζήτησα μὲν τὴν τιμὴν νὰ τῷ παρουσιασθῶ, ἀλλὰ μοὶ ἐμήνυσε διὰ τοῦ Πρέσβεώς του, κ. Λιττεάνου, ὅτι, μέλλων νὰ μείνῃ μόνον μίαν ἡμέραν, ἐλυπεῖτο ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ μὲ δεχθῇ.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἀλλ' ἐν τούτοις, στενοχωρούμενος διότι πρὸ καιροῦ προτάσεις ἢ σκέψεις μου, ἧς ἐγὼ ἐθεώρουν σπουδαίας διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἔμενον τὸ πλεῖστον ἄνευ ἀπαντήσεων, ἐπάναγκες ἐνόμισα νὰ μεταβῶ ἐγὼ αὐτὸς εἰς Ἀθήνας, ἵνα καὶ προφορικῶς συνεννοηθῶ μετὰ τῶν Ὑπουργῶν. Ἐδραξάμην δὲ τῆς εὐκαιρίας, ὅτι ἡ νύμφη μου, ἐλπίζουσα ὅτι εἰσῆλθεν εἰς περίοδον ἀναρρώσεως, ἤθελε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν οἰκογένειάν της, καὶ ἔπρεπε νὰ συνοδευθῇ.